

Rekommenderat tillvägagångssätt

För att döda rökar kan du med fördel använda en vattenpump, slang med ett bra munstycke som ger en vattenstråle med hårt tryck samt spade för att gräva dig ner i marken där glöden finns. Vattenkanna kan fungera som komplement till spade.

- Börja med att släcka glödbränder i ett cirka 10 meter brett bälte från gränsen runt hela området som brunnit.
- Gå successivt inåt i området och döda rökar så att sedan ett 20 meter brett bälte säkras.
- Arbeta i par där en av er kyler, släcker och har uppsikt över eventuella fallande träd. Den andra arbetar med hacka, spade eller yxa för att komma ner till glödhårdarna.
- Använd en fin och spridd stråle över brandområdet för att upptäcka heta punkter där vattnet förångas.
- Hugg upp och finfördela brandhärjade stubbar och omkullfallna träd
- Gräv upp och finfördela glödbränder i marken
- Gräv inte ner glödbränder utan att gräva upp dem igen och se till att de är släckta.
- Ställ ut en vattenmätare på området för att kontrollera hur mycket regn som kommer under nätterna.
- Glöm inte att varva släckning med att patrullera gränserna.

Håll utkik efter

- Observera rök och svärmar med mygg, som dras till värme.
- Håll utkik efter träd med helt avbrända rötter. När trädens rötter brinner av faller de ljudlöst och utan förvarning. Det kan hända flera dagar efter branden.
- Var observant och kolla noga av myrstackar, eftersom dessa är svårsläckta.
- Känn efter med fingrarna var glödhärdar fortfarande finns. Se upp för varma stenar. Syns vit aska på ytan, finns det ofta varm glöd och hög värme under.
- Observera rötter! Beakta spridningsrisken. Gräv upp rötterna och känn efter värme om du är osäker.

När kan arbetet avslutas?

När tre dagar har passerat efter att den sista röken har dödats kan området betraktas som säkrat. Då kan du rapportera detta till räddningstjänsten och avsluta arbetet. När du ska avgöra om bevakningen kan avslutas, tänk på att göra bedömningen på sen eftermiddag när det är som varmast, torrast och mest vind.

Kontakt

Eftersläckning och efterbevakning av skogsbrand – råd till dig som markägare

Eftersläckning och bevakning av eldhärjat område är oerhört viktigt eftersom marken är uttorkad och risken för uppblossande glödbränder är stor. Gnistor från glödbränder kan sprida sig ut i obrända eller upptorkade partier och där orsaka ny skogsbrand – speciellt om vinden ökar eller ändrar riktning. Eftersläckning kan ta lång tid och ska pågå tills området är säkrat.

Det är markägarens ansvar att noggrant inventera och släcka pågående glödbränder som ofta syns som små rökar. Arbetet är farligt och ska bedrivas med stor försiktighet. Träd vars rötter har brunnit av och torrträd som är delvis rötade kan falla utan ljud, men med stor kraft. Myrstackar och döda liggande träd kan glöda mycket länge liksom utdikade myrmarker.

Markägarens ansvar

När räddningsinsatsen är avslutad är det markägaren som har ansvaret för eftersläckning och bevakning. Det arbetet ska fortgå tills branden är helt släckt och området är säkrat.

Stäm av med räddningstjänsten

I samband med att räddningsinsatsen avslutas är det viktigt att du stämmer av med räddningstjänsten rörande:

- Brandens utbredning och de åtgärder som vidtagits
- Områden med hög risk för återantändning eller där det finns svagheter i begränsningslinjerna
- Områden som är särskilt farliga avseende personsäkerheten
- Var det finns möjligheter att ta vatten
- Vilka resurser, personal, kunskap och utrustning som du har tillgång till. Det kan finnas möjlighet att hyra utrustning och material av räddningstjänsten om du själv saknar.
- Lämplig organisation av och strategi för eftersläckning och bevakning. Tänk på att det är du som har ansvaret för detta arbete och räddningstjänstens synpunkter endast är rådgivande.
- Väderprognos för kommande dagar

Särskilt viktigt är att du planerar och organiserar arbetet så att ytterkanterna fortsätter att vara säkra även vid ändrad vindriktning eller tilltagande vind.

Behov av personal

Under det första dygnet är behovet av personal som allra störst. Utrustning ska då transporteras till platsen och riggas. Då är även flest glödbränder ännu aktiva. Avgörande för hur många personer som behöver delta i eftersläckningen är:

- Brandområdets storlek och begränsningslinjer
- Branden och terrängens svårighetsgrad
- Väderförhållandena och väderprognosen för de närmsta dagarna

En viktig tumregel under första dagen, eller dagar med mycket vind, är att det ska vara så många personer att hela brandområdets kanter kan bevakas. På så sätt finns goda förutsättningar att upptäcka om branden flamar upp i tid.

Brandområdet bör vara bemannat under den första natten.

Var beredd på att aktiv eftersläckning kommer att behövas i minst 2–3 dagar. Riskobjekt som ofta glödbrenner under långa perioder är till exempel myrstackar, liggande stammar, rötter, stubbar och tjocka ansamlingar av torv.

Viktigt att tänka på innan du börjar

- Om du har din skog försäkrad är det viktigt att först ta kontakt med försäkringsbolaget, innan du påbörjar åtgärder.
- Om du anställer grannar, vänner eller andra privatpersoner för eftersläckning har du ansvar för arbetsmiljön och deras säkerhet.
- Dokumentera arbetstid, antal personer, andra åtgärder och kostnader.
- Du ska anmäla eventuell avverkning av din brandskadade skog till Skogsstyrelsen. Läs mer på www.skogsstyrelsen.se
- Vid omfattande skogsbränder eller där flera markägare berörs kan en restvärdeledare utses för samordning av efterarbetet och försäkringsfrågor. Restvärdeledaren är en person som har mandat att agera i det akuta skedet på uppdrag av de flesta försäkringsbolag.

Om räddningstjänsten inte får kontakt med markägaren, eller bedömer att denne inte har förmåga att utföra eftersläckningen, kan räddningstjänsten själva utföra arbetet eller anlita en entreprenör. Kostnaden för eftersläckningen kommer då att debiteras markägaren.

Utrustning som är bra att ha

Utrustning kan ofta lånas av räddningstjänsten. Det kan många gånger vara lämpligt att vissa delar av den utrustning som används vid släckinsatsen lämnas kvar. Dokumentera vilken utrustning du lånar och kom överens med räddningstjänsten var utrustningen ska lämnas tillbaka.

Personlig utrustning

Kläder av bomull eller linne (ej syntet)
Hjälm
Handskar
Munskydd
Dricksvatten och mat
Mobiltelefon/kommunikationsradio

Arbetsredskap

Pumpar
Slangar
Hackor
Spadar
Stålkrautor
Vattenkannor